EUROOPA ÜHENDUSTE KOMISJON

Brüssel 7.5.2008
KOM(2008) 249 lõplik

2008/0095 (CNS)

Ettepanek:

NÕUKOGU OTSUS

vastavalt Euroopa Ühenduse asutamislepingu artikli 122 lõikele 2 ühisraha kasutuselevõtu kohta Slovakkias 1. jaanuaril 2009. aastal

(komisjoni esitatud)

SELETUSKIRI

Komisjoni ettepanek nõukogu otsuse kohta vastavalt artikli 122 lõikele 2

Nõukogu otsustas 3. mail 1998. aastal, et Belgia, Saksamaa, Hispaania, Prantsusmaa, Iirimaa, Itaalia, Luksemburg, Madalmaad, Portugal, Austria ja Soome olid täitnud vajalikud tingimused ühisraha kasutuselevõtuks 1. jaanuaril 1999. aastal. Taani ja Ühendkuningriik kasutasid loobumisklauslit, mistõttu nõukogu nende kohta hinnangut ei andnud. Kreekat ja Rootsit vaatles nõukogu kui liikmesriike, kelle suhtes on kehtestatud erand. Nõukogu otsustas 19. juunil 2000. aastal, et Kreeka oli täitnud vajalikud tingimused euro kasutuselevõtuks 1. jaanuaril 2001. aastal. Ühinemisakti artikli 4 kohaselt on Euroopa Liiduga 1. mail 2004. aastal ühinenud riigid (Tšehhi Vabariik, Eesti, Küpros, Läti, Leedu, Ungari, Malta, Poola, Sloveenia ja Slovakkia) liikmesriigid, kelle suhtes on kehtestatud erand. Nõukogu otsustas 11. juulil 2006. aastal, et Sloveenia oli täitnud vajalikud tingimused euro kasutuselevõtuks 1. jaanuaril 2007. aastal. Ühinemisakti artikli 5 kohaselt on Euroopa Liiduga 1. jaanuaril 2007. aastal ühinenud Bulgaaria ja Rumeenia liikmesriigid, kelle suhtes on kehtestatud erand. Nõukogu otsustas 10. juulil 2007. aastal, et Küpros ja Malta olid täitnud vajalikud tingimused ühisraha kasutuselevõtuks 1. jaanuaril 2008. aastal.

Artikli 122 lõikes 2 sätestatakse erandite tühistamise menetlus. Selline menetlus tuleb algatada vähemalt kord kahe aasta jooksul või kui seda taotleb liikmesriik, kelle suhtes on kehtestatud erand. Vastavalt kõnealusele menetlusele peavad komisjon ja Euroopa Keskpank andma nõukogule artikli 121 lõike 1 kohaselt aru sellest, kuidas edeneb liikmesriikidel, kelle suhtes on kehtestatud erand, majandus- ja rahaliidu saavutamisega seotud kohustuste täitmine. Komisjon võib esitada oma ja Euroopa Keskpanga (EKP) aruannete põhjal nõukogule ettepaneku võtta vastu otsus tühistada kehtestatud erand nende liikmesriikide puhul, kes on täitnud vajalikud tingimused.

Komisjoni ja Euroopa Keskpanga viimased korrapäraselt koostatavad lähenemisaruanded võeti vastu 2006. aasta detsembris. Taani ja Ühendkuningriik ei ole avaldanud soovi võtta kasutusele ühisraha. Seepärast hinnati seda, kuidas on lähenenud järgmised kümme liikmesriiki, kelle suhtes on kehtestatud erand: Bulgaaria, Tšehhi Vabariik, Eesti, Läti, Leedu, Ungari, Poola, Rumeenia, Slovakkia ja Rootsi. Bulgaariat ja Rumeeniat, kes ühinesid ELiga 1. jaanuaril 2007, hinnati esimest korda. Samal ajal esitas Slovakkia 4. aprillil 2008. aastal taotluse hinnangu saamiseks, kas ta on täitnud vajalikud tingimused euro kasutuselevõtuks 1. jaanuaril 2009.

Kolleegium võttis komisjoni koostatud lähenemisaruande vastu 7. mail 2008. aastal. EKP võttis oma aruande vastu 6. mail. Kõnealustes aruannetes vaadeldakse liikmesriikide õigusaktide, sealhulgas iga liikmesriigi keskpanga põhikirja kooskõla asutamislepingu artiklitega 108 ja 109 ning EKPS ja EKP põhikirjaga. Aruannetes vaadeldakse ka püsiva vastastikuse lähenemise kõrge taseme saavutamist lähenemiskriteeriumide täitmise alusel ning võetakse arvesse mitmeid teisi artikli 121 lõike 1 viimases lõigus nimetatud tegureid.

Komisjoni lähenemisaruandes järeldatakse, et hinnatud liikmesriikidest on üksnes Slovakkia täitnud euro kasutuselevõtu tingimused, eeldusel et nõukogu järgib komisjoni soovitust tühistada ülemäärase eelarvepuudujäägi menetlus.

Komisjon on oma ja EKP aruande põhjal vastu võtnud juurdelisatud ettepaneku nõukogu otsuse kohta, et tühistada Slovakkia suhtes kehtestatud erand alates 1. jaanuarist 2009.

2008/0095 (CNS)

Ettepanek:

NÕUKOGU OTSUS

vastavalt Euroopa Ühenduse asutamislepingu artikli 122 lõikele 2 ühisraha kasutuselevõtu kohta Slovakkias 1. jaanuaril 2009. aastal

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Ühenduse asutamislepingut, eriti selle artikli 122 lõiget 2,

võttes arvesse komisjoni ettepanekut,

võttes arvesse komisjoni aruannet[1],

võttes arvesse Euroopa Keskpanga aruannet[2],

võttes arvesse Euroopa Parlamendi arvamust,

võttes arvesse riigipeade ja valitsusjuhtide tasandil kokku tulnud nõukogu arutelu

ning arvestades järgmist:

(1) Majandus- ja rahaliidu (edaspidi „EMU") kolmas etapp algas 1. jaanuaril 1999. aastal. Brüsselis 3. mail 1998. aastal toimunud nõukogu kohtumisel, millest võtsid osa riigipead ja valitsusjuhid, otsustati, et Belgia, Saksamaa, Hispaania, Prantsusmaa, Iirimaa, Itaalia, Luksemburg, Madalmaad, Austria, Portugal ja Soome olid täitnud vajalikud tingimused ühisraha kasutuselevõtuks 1. jaanuaril 1999[3].

(2) Nõukogu sätestas otsuses 2000/427/EÜ,[4] et Kreeka oli täitnud vajalikud tingimused ühisraha kasutuselevõtuks 1. jaanuaril 2001. Nõukogu sätestas otsuses 2006/495/EÜ,[5] et Sloveenia oli täitnud vajalikud tingimused ühisraha kasutuselevõtuks 1. jaanuaril 2007. Nõukogu sätestas otsustes 2007/503/EÜ[6] ja 2007/504/EÜ,[7] et Küpros ja Malta olid täitnud vajalikud tingimused ühisraha kasutuselevõtuks 1. jaanuaril 2008.

(3) Vastavalt asutamislepingule lisatud protokolli (teatavate Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriiki käsitlevate sätete kohta) lõikele 1 teavitas Ühendkuningriik nõukogu, et ta ei kavatse 1. jaanuaril 1999. aastal üle minna majandus- ja rahaliidu kolmandasse etappi. Seda teadet ei ole muudetud. Vastavalt asutamislepingule lisatud protokolli (teatavate Taanit käsitlevate sätete kohta) lõikele 1 ning Edinburghis 1992. aasta detsembris riigipeade ja valitsusjuhtide poolt vastu võetud otsusele teatas Taani nõukogule, et ta ei osale majandus- ja rahaliidu kolmandas etapis. Taani ei ole taotlenud asutamislepingu artikli 122 lõikes 2 osutatud menetluse algatamist.

---

1 Aruanne võeti vastu 7. mail 2008 - KOM (2008) 248.
2 Aruanne võeti vastu 6. mail 2008.
3 Otsus 1998/317/EÜ (EÜT L 139, 11.5.1998, lk 30).
4 EÜT L 167, 7.7.2000, lk 19.
5 ELT L 195, 15.7.2006, lk 25.
6 ELT L 186, 18.7.2007, lk 29.
7 ELT L 186, 18.7.2007, lk 32.

(4) Otsusega 98/317/EÜ kehtestati Rootsi suhtes asutamislepingu artiklis 122 määratletud erand. Vastavalt 2003. aasta ühinemisakti artiklile 4[8] on Tšehhi Vabariigi, Eesti, Läti, Leedu, Ungari, Poola ja Slovakkia suhtes kehtestatud asutamislepingu artiklis 122 määratletud erand. Vastavalt 2005. aasta ühinemisakti artiklile 5[9] on Bulgaaria ja Rumeenia suhtes kehtestatud asutamislepingu artiklis 122 määratletud erand.

(5) Euroopa Keskpank (edaspidi „EKP") asutati 1. juulil 1998. aastal. Euroopa rahasüsteem asendati vahetuskursimehhanismiga, mille käivitamises lepiti kokku Euroopa Ülemkogu 16. juuni 1997. aasta resolutsiooniga vahetuskursimehhanismi loomise kohta majandus- ja rahaliidu kolmandas etapis[10]. Vahetuskursimehhanismi menetlus majandus- ja rahaliidu kolmandas etapis (ERM II) kehtestati Euroopa Keskpanga ja euroalaväliste liikmesriikide keskpankade vahel 16. märtsil 2006. aastal sõlmitud lepinguga, millega kehtestatakse vahetuskursimehhanismi töökord majandus- ja rahaliidu kolmandas etapis[11].

(6) Asutamislepingu artikli 122 lõikes 2 on sätestatud asjaomaste liikmesriikide suhtes kehtestatud erandi tühistamise kord. Kõnealuses artiklis sätestatakse, et komisjon ja EKP annavad nõukogule aru asutamislepingu artikli 121 lõikes 1 sätestatud menetluse kohaselt vähemalt kord kahe aasta jooksul või selle liikmesriigi taotlusel, kelle suhtes on kehtestatud erand. Komisjoni ja Euroopa Keskpanga viimased korrapäraselt koostatavad lähenemisaruanded võeti vastu 2008. aasta mais. Slovakkia esitas 4. aprillil 2008 ametliku taotluse vastastikuse lähenemise hindamiseks.

(7) Liikmesriikide õigusaktidesse, sealhulgas liikmesriikide keskpankade põhikirja tehakse vajalikud muudatused, et tagada nende kooskõla asutamislepingu artiklitega 108 ja 109 ning Euroopa Keskpankade Süsteemi põhikirjaga (edaspidi „EKPS põhikiri"). Komisjoni ja EKP aruannetes antakse üksikasjalik hinnang Slovakkia õigusaktide kooskõlale asutamislepingu artiklitega 108 ja 109 ning EKPSi põhikirjaga.

(8) Vastavalt Euroopa Ühenduse asutamislepingu artiklis 121 osutatud lähenemiskriteeriume käsitleva protokolli artiklile 1 tähendab asutamislepingu artikli 121 lõike 1 esimese taande kohane hindade stabiilsuse kriteerium, et liikmesriigis on stabiilsed hinnad ja keskmine inflatsioonimäär ühe aasta jooksul enne kontrollimist ei ületa rohkem kui pooleteise protsendipunkti võrra kolme kõige paremaid tulemusi saavutanud liikmesriigi määra. Hindade stabiilsuse kriteeriumi täitmise hindamisel võetakse inflatsiooni mõõtmisel aluseks tarbijahindade harmoneeritud indeks, mis on määratletud nõukogu 23. oktoobri 1995. aasta määruses (EÜ) nr 2494/95 tarbijahindade harmoneeritud indeksite kohta[12]. Hindade stabiilsuse kriteeriumi täitmise hindamiseks mõõdetakse liikmesriikides toimunud inflatsiooni muutust protsentides, võrreldes viimase kaheteistkümne kuu näitajate aritmeetilist keskmist eelnenud kaheteistkümne kuu näitajate aritmeetilise keskmisega. 2008. aasta märtsis lõppenud üheaastasel ajavahemikul olid hindade stabiilsuse osas parimaid tulemusi saavutanud kolm liikmesriiki – Malta, Madalmaad ja Taani, kus inflatsioonimäär oli vastavalt 1,5 %, 1,7 % ja 2,0 %. Komisjoni ja EKP aruannetes vaadeldi kontrollväärtust, mille arvutamiseks liideti kolme hindade stabiilsuse osas parimaid

---

8 ELT L 236, 23.9.2003, lk 33.

9 ELT L 157, 21.6.2005, lk 203.

10 EÜT C 236, 2.8.1997, lk 5.

11 ELT C 73, 25.3.2006, lk 21. Lepingut on muudetud 14. detsembri 2007. aasta lepinguga (ELT C 319, 29.12.2007, lk 7).

12 EÜT L 257, 27.10.1995, lk 1. Määrust on muudetud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EÜ) nr 1882/2003 (ELT L 284, 31.10.2003, lk 1).

tulemusi saavutanud liikmesriigi inflatsioonimäärade kaalumata aritmeetilisele keskmisele 1,5 protsendipunkti. Selle põhjal oli 2008. aasta märtsis lõppenud üheaastase ajavahemiku kontrollväärtus 3,2 %.

(9) Vastavalt asutamislepingu artiklis 121 osutatud lähenemiskriteeriume käsitleva protokolli artiklile 2 tähendab asutamislepingu artikli 121 lõike 1 teise taande kohane riigi rahanduse stabiilsuse kriteerium seda, et kontrollimise ajal ei kehti liikmesriigi suhtes asutamislepingu artikli 104 lõike 6 kohane nõukogu otsus ülemäärase eelarvepuudujäägi olemasolu kohta.

(10) Vastavalt asutamislepingu artiklis 121 osutatud lähenemiskriteeriume käsitleva protokolli artiklile 3 tähendab asutamislepingu artikli 121 lõike 1 kolmanda taande kohane Euroopa rahasüsteemi vahetuskursimehhanismis osalemise kriteerium seda, et liikmesriik on järginud Euroopa rahasüsteemi vahetuskursimehhanismiga (ERM) ettenähtud normaalseid kõikumispiire ilma tõsiste pingeteta vähemalt kahe aasta jooksul enne kontrollimist. Eelkõige ei tohi liikmesriik olla sama aja jooksul omal algatusel devalveerinud oma vääringu kahepoolset keskmist kurssi ühegi teise liikmesriigi vääringu suhtes. Alates 1. jaanuarist 1999 on Euroopa II vahetuskursimehhanism (ERM II) vahetuskursi kriteeriumi täitmise hindamise raamistik. Selle kriteeriumi täitmise hindamisel kontrollisid komisjon ja EKP oma aruannetes 2008. aasta 18. aprillil lõppenud kaheaastast ajavahemikku.

(11) Vastavalt Euroopa Ühenduse asutamislepingu artiklis 121 osutatud lähenemiskriteeriume käsitleva protokolli artiklile 4 tähendab asutamislepingu artikli 121 lõike 1 neljanda taande kohane intressimäärade lähenemise kriteerium seda, et ühe aasta jooksul enne kontrollimist ei ületa keskmine nominaalne pikaajaline intressimäär liikmesriigis rohkem kui kahe protsendipunkti võrra kolme hindade stabiilsuse osas kõige paremaid tulemusi saavutanud liikmesriigi määra. Intressimäärade lähenemise kriteeriumi puhul kasutati kümneaastase tähtajaga riigivõlakirjade võrreldavaid intressimäärasid. Intressimäära kriteeriumi täitmise hindamisel võtsid komisjon ja EKP oma aruannetes arvesse kontrollväärtust, mille arvutamiseks liidetakse kolme hindade stabiilsuse osas parimaid tulemusi saavutanud liikmesriigi nominaalsete pikaajaliste intressimäärade aritmeetilisele keskmisele kaks protsendipunkti. Selle põhjal oli 2008. aasta märtsis lõppenud üheaastase ajavahemiku kontrollväärtus 6,5 %.

(12) Vastavalt Euroopa Ühenduse asutamislepingu artiklis 121 osutatud lähenemiskriteeriume käsitleva protokolli artiklile 5 esitab lähenemiskriteeriumide täitmise hindamisel kasutatavad andmed komisjon. Komisjon esitas käesoleva ettepaneku koostamiseks vajalikud andmed. Komisjon esitas eelarvet käsitlevad andmed pärast seda, kui liikmesriigid olid 1. aprilliks 2008. aastaks andnud aru vastavalt nõukogu 22. novembri 1993. aasta määrusele (EÜ) nr 3605/93 Euroopa Ühenduse asutamislepingule lisatud ülemäärase eelarvepuudujäägi menetlust käsitleva protokolli kohaldamise kohta[13].

(13) Komisjoni ja EKP koostatud aruannete põhjal, milles hinnatakse, kuidas Slovakkia on täitnud majandus- ja rahaliidu saavutamist käsitlevaid kohustusi, teeb komisjon järgmised järeldused:

a) Slovakkia õigusaktid, sealhulgas keskpanga põhikiri, on kooskõlas asutamislepingu artiklitega 108 ja 109 ning EKPSi/EKP põhikirjaga;

---

[13] EÜT L 332, 31.12.1993, lk 7. Määrust on viimati muudetud nõukogu määrusega (EÜ) nr 2103/2005 (ELT L 337, 22.12.2005, lk 1).

b) selle kohta, kuidas Slovakkia on täitnud asutamislepingu artikli 121 lõike 1 neljas taandes nimetatud lähenemiskriteeriume, on tuvastatud järgmist:

– 2008. aasta märtsis lõppenud üheaastase ajavahemiku jooksul oli keskmine inflatsioonimäär Slovakkias 2,2 %, mis on allpool kontrollväärtust ja jääb tõenäoliselt selliseks ka lähikuudel, kuid vahe väheneb;

– Slovakkia eelarvepuudujääk vähenes usaldusväärselt ja jätkusuutlikult allapoole 3 % SKTst; seetõttu soovitab komisjon nõukogul ametlikult tühistada otsus ülemäärase eelarvepuudujäägi olemasolu kohta Slovakkias;

– Slovakkia on olnud ERM II liige alates 28. novembrist 2005; 18. aprillil 2008 lõppenud kaheaastase ajavahemiku jooksul ei ole Slovakkia kroonil (SKK) olnud tõsiseid pingeid ning Slovakkia ei ole omal algatusel devalveerinud Slovakkia krooni kahepoolset keskkurssi euro suhtes;

– 2008. aasta märtsis lõppenud üheaastase ajavahemiku jooksul oli Slovakkia pikaajaline intressimäär keskmiselt 4,5 %, mis on allpool kontrollväärtust;

c) arvestades õigusaktide kooskõla hindamist ning lähenemiskriteeriumide ja täiendavate tegurite täitmist, on Slovakkia euro kasutuselevõtuks vajalikud tingimused täitnud, kui nõukogu tühistab otsuse ülemäärase eelarvepuudujäägi olemasolu kohta.

(14) Nõukogu tühistas komisjoni soovituse alusel nõukogu 3. juuni 2008. aasta otsuse Slovakkia ülemäärase eelarvepuudujäägi olemasolu kohta[14].

(15) Nõukogu otsustab komisjoni ettepaneku alusel kvalifitseeritud häälteenamusega, millised liikmesriigid, kelle suhtes on kehtestatud erand, on täitnud ühisraha kasutuselevõtuks vajalikud tingimused ja tühistab asjaomaste liikmesriikide suhtes kehtestatud erandi,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA OTSUSE:

Artikkel 1

Slovakkia on täitnud ühisraha kasutuselevõtuks vajalikud tingimused. 2003. aasta ühinemisakti artiklis 4 osutatud erand Slovakkia suhtes tühistatakse alates 1. jaanuarist 2009.

Artikkel 2

Käesolev otsus on adresseeritud liikmesriikidele.

Artikkel 3

Käesolev otsus avaldatakse *Euroopa Liidu Teatajas*.

Koostatud:

Nõukogu nimel
eesistuja

[14] ELT L […], […], lk […].